

Komandi partur
Í komandi parti verður greitt
frá eini lagnusøgu í sambandi
við Skaðagrindina

Kirkjan í Sandvík

Minnisvarðin í Hvalba

Blaðið tók beinanvegin undir við hugskotið um innsavning og vildi fegið taka móti gávum til hetta endamálið. Árið eftir, tann 13. Februar, skrivar Carl aftur í Føroyatiðindum:

Mindesvarden paa Sandvigsegg
For et Aar siden opfodrede jeg her i bladet interesseret til at yde et Bidrag til opførelse af en Varde til minde om de 14 unge Helte, der satte Livet til ved den ulykkelige Grindefangst i Sandvig den 13. Februar 1915.
Opfordringen vandt stor tilslutning ikke alene i Sandvig og Kvalbø, hvorfra der blev ydet efter Forholdene betydelige Beløb. Der indkom ialt 500 Kr. Jeg har derefter anskaffet den førømtalte Mindestavle, der er forfærdiget af Stenhugger Peter Arge, Thorshavn. Ved stor Velvilje af Købmand Niels Peter Joensen, Kvalbø, og ved hjælp af mange unge Fiskere sammested, er Mindetavlen blevet transporteret til Sandvigsegg over et af Suderøens højeste Fjelde. Tavlen kostede 425 Kr., hvor imod transporten blev ydet gratis. Selve Varden er det ikke lykkedes at faa opført. De ulykkelige Krigsforhold har medført, at det er vanskeligt at faa leveret cement, og dette forhold har bevirket forsinkelsen med opførelsen af Varden, men jeg haaber, at det vil lykkes at faa den fuldført i det kommende Foraar.

Tá hvalbingar á veg í grind komu á Sandvíksegg sóu teir Ásmundarstakk vaða í brimi.

Bidrag til Mindesvarden modtages endnu med Tak af nærværende Blads Redaktion og underskrevne.
Tveraa, den 13. Februar 1918.
Carl fekk ikki nakra langa ævi. Hann gjørdist sýslumaður í Vágum men doyði longu í 1920, 46 ára gamal.

Minnisvarðin

Á Sandvíksegg er útsýnið frítt í allar ættir. Valla nakra aðra staðni í oyggjunum er land og hav meira áriniligt ella kvæmt fyri veðri og vindi. Her reisti sóknin teimum, ið umkomust í Skaðagrindini minnisvarða.
Steinbjørn B. Jacobsen mintist væl, at fólk í Sandvík hildu, at minnisvarðin skuldi staðið undir bakkanum beint við, har tann stóri skaðin var hendur.

Men Carl Mortensen nevnr einki annað stað enn Sandvíksegg. Minnisvarðin “sá” niður í lónna, og hann hevði eina hátign yvir sær, har hann stóð, hátt hevjaður yvir øllum.
Í 1958 var hesin minnisvarði so illa slitin av vindi og veðri, at tey avvarðandi fluttu hann av eggini og reistu hann av nýggjum í Sandvík. Plátan var latin til Grótvirkið í Havn at fríska upp aftur. Alt arbeiðið við flyting av minnisvarðanum varð gjørt av sjálvboðnari arbeiðsmegi.

Jarnrimaverkið um steinin varð gjørt av smiðjuni hjá Wenzel Petersen í Havn. Hetta er nú skift út við rimaverk av rustfríum stáli.
Jarðarstykkið til minnisvarðan lat Jógvan hjá Heina.
Tann sum var drívkraftin fyri hesum arbeiði í 1958 var Johan Fr. Jacobsen, sum var systursonur beiggjarnar Jóan Jakku og Elias Petersen, sum doyðu í grindini. Johan var pápi Steinbjørn B. Jacobsen.

Minnisvarðin var endurvígður 18. oktober 1958 sama dag, sum 50 ár ár vóru liðin síðan kirkjan í Sandvík varð vígd. Á middegi var minningargudstænasta í kirkjuni, har Ejvind Vilhelm, tá prestur í Suðuroy, talaði. Hann vígdi eisini minningarsteinin aftaná gudstænastuna. Kristian Djurhuus, løgmaður, var eisini til staðar, og hann helt eina røðu, sum var “bæði innilig og innihaldsrík. Hann bar fram frá sær sjálvum tað, sum vit onnur

gingu við djúpt inni í huganum og fingi ikki fram sum orð”, greiðir Johs. Andr. Næs frá.

Skaði kundi hent aftur

Johs. Andr. Næs greiðir frá, at í fyrstu grind sum kom á Sandvík eftir skaðagrindina, hetta var 23. desember 1939, tá var avrátt, at kønir menn í Sandvík skuldu vera á innastu bátunum undir drápinum. Heitt varð tí á Hans Paula hjá Ninnu, hann sum fyrstur hevði sæð grindina í 1915 – um at vera innastur í hesum drápinum. Men so lúnsk er lógvin, at sjálvt um alt fyrivarni var tikið, og tað ikki var ódnarveður, so kundi gingið galið. Tað var tó nakað av vindi og lógvin breyt. Eitt brot tók bátin, ið Hans Pauli var á, so at hann skeyst eftir lið hálvfullur av sjógvi inn á sandin. Báturin holvdist kortini ikki, og eingin mannskaði var.

Síðan tá eru fáar grindir deyðar í Sandvík. Tær vóru í 1940, 1941, 1977 og 1984.

Bjargaður av tilvild

Steinbjørn B. Jacobsen, sáli, var ættaður úr Sandvík. Hann hevur skrivað bókarøðina Grund, og 3. parturin er bygðarsøga, sum eisini er kelda til hesa grein.

Steinbjørn hevur sjálvandi alla sína tíð í Sandvík hoyrt tey gomlu tosa um skaðagrindina og hevur hann okkurt ískoyti.

Hann skrivar, at um hetta mundi vóru tilsamans 28 tilkomnir menn í Sandvík, meira enn helvtin var í tjúgunum og fyrst í tríatiárunum. Steinbjørn greiðir eisini frá dømum um tilvildina, sum kann kosta onkrum lívi og bjarga øðrum. Eitt dømi var, at tann 15 ára gamli Louis Berg varð biðin um at fara upp úr bátinum aftur, hóast hann var stórur og sterkur, so Jacob Dánjalson kundi koma í hansara stað. Hann var átta ár eldri og hevði hvalvákn við sær.

Ein vanlukka av mongum

Hvalbiar sókn varð rakt av fleiri skipavanlukkum aftaná skaðagrindina. Í 1920 gekk Helena burtur við 20 monnum. Av teimum vóru seks úr Hvalba og fyra úr Sandvík. Í 1924 gekk General Gordon burtur. Við vóru 11 hvalbingar. Tískil misti sóknin 35 mans í hesum vanlukkum eftir níggju ár! Greitt er frá hesum hendingum í bókini Havið tók Teir.

Í Sandvík 13. februar 1915

(Lag: Om Danmarks Kvide, der lød en Sang)
Úr Sandvík ljóðaði grindaboð ein leygardag.
Tað Føroyingi eru tey bestu boð, øll vóru glað.
Allir til gongu til Sandvíkar halda.
Lítið var hugsað um deyðan hin kalda.
Men Harrin man lívinum ráða.

Teir unglingar gingu sær lið um lið, lætt vóru bein.
Gamansorð fullu, ei nøkrum vóru tey til mein:
Við vápnum vit stinga, við knívum vit skera:
veiðuna heim til tey kæru vit bera!
Men Harrin man lívinum ráða.

Tá ið teir komu á Sandvíks egg, meir gleddist teir tá:
grind var á landi, men fjældin enn á vónni lá.
Allir nú oman á sandin sær skunda.
Tonktu ei tann dag í deyða at blunda.
Men Harrin man lívinum ráða.

Fýra var heila bátatal á vónni lá;
har tørvaði fleir, skuldi meira grind man teinkja at fá.
Bát rípti út neysti, á sjógvin hann renna;
Stimbur og dirvi teir mundi sær kenna.
Men Harrin man lívinum ráða.

Dripin var grindin í tímar tveir við lyst og spæl.
Lítil er sorgin so leingi alt man ganga væl.
Dáttliga tá brutu aldurnar stinnar –
tí Gud teir vildi kalla í høll sína innar:
hann eina man tímanum ráða.

Brimið enn brýtur í Sandvík, sum í Tórgrims tíð.
Tórir og Sigmundur stríddi har sítt síðsta stríð.
Nú doyði unglingar, fimir og djarvir.
Ofta er stokkutur verðsligur starvur
tí Harrin man lívinum ráða.

Fjórten vóru teir dreingir og menn her lótu lív.
Foreldur her mistu og brátt gjørdist einkjur tey ungu vív.
Frændur teir syrgja og moyggjar tær tára,
smábarnið rópar á pápan so sára.
Men Harrin man lívinum ráða.

Tó at vit her máttu skiljast at við mikla sorg,
einaferð skulu vit samlast væl í Harrans borg.
Tá verður gleði, sum ei hevur líka!
Best man tó vera hjá Harranum ríka.
Biðið hann sálirnar goyma.

Hesin sangur varð prentaður í suðuroyablaðnum Føroyatiðindi í 1917. Yrkjarin var Petur í Køkini